

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **J. H.**, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 8. 2014, č. j. 20174/14/5000-14401-700796, vedené Krajským soudem v Hradci Králové pod sp. zn. 31 Af 93/2014, o námitce podjatosti všech soudců Krajského soudu v Hradci Králové vznesené žalobcem,

t a k t o :

Soudci Krajského soudu v Hradci Králové Mgr. Marie Kocourková, JUDr. Magdalena Ježková, Mgr. Helena Konečná, JUDr. Pavel Kumprecht, JUDr. Jan Rutsch a JUDr. Marcela Sedmíková **n e j s o u** vyloučeni z projednávání a rozhodování věci vedené u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 31 Af 93/2014.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce se žalobou doručenou dne 16. 10. 2014 Krajskému soudu v Brně domáhal zrušení nebo vyslovení nicotnosti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 8. 2014, č. j. 20174/14/5000-14401-700796. Krajský soud v Brně usnesením ze dne 22. 10. 2014, č. j. 30 Af 68/2014 - 9, věc postoupil Krajskému soudu v Hradci Králové (dále též jen „krajský soud“) jako soudu místně příslušnému. Krajský soud žalobce vyzval usnesením ze dne 15. 12. 2014, č. j. 31 Af 93/2014 – 13, k zaplacení soudních poplatků za žalobu a za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě a přípisem z téhož dne č. j. 31 Af 93/2014 – 14, k tomu, aby sdělil, zda souhlasí s rozhodnutím věci samé bez nařízení jednání. Zároveň žalobce poučil o složení senátu a právu podat námitku podjatosti.

[2] V reakci na to žalobce v podání ze dne 8. 1. 2015, č. j. 31 Af 93/2014 – 21, vznesl námitku podjatosti všech soudců krajského soudu s návrhem na jejich vyloučení z projednávání a rozhodnutí „*nejenom této věci*.“ Uvedl, že projednáváná věc musí být přikázána jinému soudu téhož stupně z důvodu delegace nutné, jinak opět reálně hrozí, že soudci Krajského soudu v Hradci Králové bude „*pokračováno v dalším pokračování nezávislého, nestranného, odborného a spravedlivého rozhodování soudů*.“ Soudci úseku správního soudnictví Krajského soudu v Hradci Králové k tomu přípisem ze dne 17. 4. 2015, č. j. 31 Af 93/2014 – 53, uvedli, že „*[k]aždý z níže podepsaných soudců s účinky pro každého z nich prohlašuje, že ve sbora označené věci se necítí být podjatým a není mu ani známa žádná skutečnost, ze které by mohl vyplynout důvod případných pochybností o jeho nepodjatosti*.“ Toto prohlášení podepsali soudci JUDr. Jan Rutsch, Mgr. Marie Kocourková, JUDr. Magdalena Ježková, JUDr. Pavel Kumprecht, Mgr. Helena Konečná, JUDr. Jana Kábrtová, JUDr. Marcela Sedmíková a JUDr. Ivona Šubrtová.

[3] Je-li účastníkem řízení vznesena námitka podjatosti všech soudců určitého soudu, a přitom je již zřejmé, kterému soudci (soudcům) je či bude věc přidělena, je účelné se zabývat otázkou podjatosti jiných než těchto soudců jen za předpokladu, že u rozhodujících soudců bude shledán důvod k vyloučení. V případě, že tomu tak není a že tedy nic nebrání v tom, aby soudci, jimž věc byla či bude přidělena, ji projednali a rozhodli, postrádá zkoumání podjatosti dalších soudců daného soudu smysl, neboť není dán důvod ke změně okruhu soudců, kteří mají věc projednat. Žalobce namítl podjatost všech soudců Krajského soudu v Hradci Králové. Podle rozvrhu práce již věc byla přidělena senátu 31 Af krajského soudu, který bude rozhodovat ve složení: Mgr. Marie Kocourková jako předsedkyně senátu a jeho členové JUDr. Magdalena Ježková, Mgr. Helena Konečná, JUDr. Pavel Kumprecht, JUDr. Jan Rutsch nebo JUDr. Marcela Sedmíková. Nejvyšší správní soud se proto nejprve zabýval tím, zda je námitka podjatosti relevantní ve vztahu k těmto šesti soudcům. Teprve byla-li by námitka shledána důvodnou a byli-li by tito soudci vyloučeni z projednávání a rozhodování věci, přistoupil by Nejvyšší správní soud ke zkoumání podjatosti ostatních soudců krajského soudu. I při posuzování námitky podjatosti je totiž nutno respektovat zásadu hospodárnosti řízení, která v daném případě velí postupovat tak, aby podjatost jednotlivých soudců byla prověřována jen potud, dokud se nenažde potřebný počet soudců, kteří jsou ve vztahu k věci nepodjatí a kteří tedy ve věci mohou jednat a rozhodovat (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2006, č. j. Nao 32/2005 - 34, všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

[4] Podle § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), jsou soudci „*vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr ke věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*“ Podle § 8 odst. 5 věty čtvrté s. ř. s. musí účastník řízení námitku podjatosti zdůvodnit a uvést konkrétní skutečnosti, z nichž podjatost soudce dovozuje.

[5] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu i Ústavního soudu vyplývá, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námitky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezájatosti soudce v konkrétním případě. Jak se k této otázce vyjádřil Ústavní soud, vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o jeho nepodjatosti; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda – s ohledem na okolnosti případu – lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být (viz náleží Ústavního soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94). Otázka podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o této otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem osob zúčastněných na řízení vedou. K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci však může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01). Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. totiž představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Příslušnost soudu je tedy zásadně dána zákonem a postup, kterým je věc odnímána zákonnému (příslušnému)

pokračování

soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Za poměr k věci se považuje přímý zájem soudce na projednávané věci, zejména zájem na jejím výsledku. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Pochybnosti o nepodjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům či jejich zástupcům – kromě vztahů příbuzenských a obdobných vztahů – mohou vzniknout i tehdy, je-li soudcův vztah k účastníkům, případně zástupcům, přátelský či naopak zjevně nepřátelský.

[6] Žalobce v námitce podjatosti tvrdí, že soudci krajského soudu jsou podjatí v projednávané věci zřejmě kvůli jejich dřívějším rozhodnutím (srov. žalobcovu formulaci námitky podjatosti: „(...) *protože jinak opět reálně broží, že jimi bude pokračováno v dalším pokračování nezávislého, nestranného, odborného a spravedlivého rozhodování soudů.*“ Podle § 8 odst. 1 *in fine* s. ř. s. okolností spočívající v rozhodování soudce v jiných věcech (souvisejících či nesouvisejících) nemůže vést k vyloučení soudce, byť by v těchto věcech byl žalobce neúspěšný. Právě v rozhodovací činnosti soudce se projevuje jeho nezávislost a účastníkův nesouhlas s právními závěry, které soudce dříve vyslovil, je ve vztahu k hodnocení otázek podjatosti nevýznamný. Případné rozhodování uvedených soudců krajského soudu v jiných věcech žalobce tedy nemá žádnou právní relevanci. Soudce může být vyloučen z rozhodování jen z objektivních důvodů, nikoli pro subjektivní přesvědčení účastníka řízení o nespravedlivosti dřívějšího rozhodnutí či neústavnosti postupu soudu, které se projevuje polemikou s názory soudu a jejich zpochybňováním. Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze; k tomu však slouží opravné prostředky (jsou-li přípustné), nikoli námitka podjatosti. Námitka v tomto směru také nebyla žalobcem výslovně vznesena, byť by dikce námitky podjatosti svědčila právě dřívějšímu skutečnému či domnělému rozhodování uvedených soudců v jiných věcech žalobce.

[7] Soudci správních senátů krajského soudu, kteří by měli rozhodovat v nyní posuzované věci, ve vyjádření k námitce podjatosti uvedli, že žádný z nich „*se necítí být podjatým a není mu ani známa žádná skutečnost, ze které by mohl vyplýnout důvod případných pochybností o jeho nepodjatosti.*“ Nejvyšší správní soud má z uvedeného vyjádření za to, že neexistují žádné pochybnosti o nepodjatosti soudců krajského soudu Mgr. Marie Kocourkové, JUDr. Magdaleny Ježkové, Mgr. Heleny Konečné, JUDr. Pavla Kumprechta, JUDr. Jana Rutsche a JUDr. Marcely Sedmíkové při projednávání a rozhodování nyní posuzované věci z důvodu jejich poměru k účastníkům. Skutečnost, že by žalobce byl subjektivně případně přesvědčen o opaku, ještě není důvodem, pro který by bylo nutno považovat uvedené soudce krajského soudu za podjaté. Žalobce má nepochybně právo na svůj názor, ten však není podložen žádnými objektivními skutečnostmi, z nichž by se mohl dovozovat opak. Z tvrzení žalobce ani ze skutečností, jež lze shledat ze soudního spisu, nevyplývají byť jen náznaky toho, že by zde existoval vztah uvedených soudců k dané věci a k účastníkům, jenž by dosahoval takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou soudci moci nezávisle a nestranně rozhodovat.

[8] Z obsahu spisu rovněž nevyplývá, že by se uvedení soudci podíleli na projednávání nebo rozhodování této věci ve správním nebo v předchozím soudním řízení. Rozhodování věci v předchozím soudním řízení je třeba chápat nikoli časově (tedy nikoli jako jakékoliv řízení před správním soudem, jehož byl žalobce účastníkem a v němž se uvedený soudce podílel na rozhodování), nýbrž instančně (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2003, č. j. Nao 2/2003 – 18, publ. pod č. 53/2004 Sb. NSS). Vyloučen by tak byl jen soudce, který by o téže věci rozhodoval nejprve v řízení u krajského soudu a následně pak v řízení kasačním u Nejvyššího správního soudu. O takový případ však v nyní posuzované věci nejde.

[9] Nejvyšší správní soud proto o námitce podjatosti vůči soudcům Krajského soudu v Hradci Králové rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení. V důsledku toho odpadá nutnost rozhodovat o delegaci nutné (§ 9 odst. 1 s. ř. s.), neboť nenastala situace,

že by pro vyloučení soudců specializovaných senátů místně příslušného soudu nebylo možno sestavit senát.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. května 2015

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu